

Aan : raadsleden van Beemster en Purmerend
Van : wethouders Zeeman en Kroese
Onderwerp : memo bij plan van aanpak Omgevingsvisie
Datum : 18 februari 2020
Registratienummer : 1501620
Bijlagen : 1

Dit is een toelichtend memo bij het door onze colleges vastgestelde plan van aanpak Omgevingsvisie. Dat plan van aanpak treft u separaat aan.

Het plan van aanpak is *in concept* ter besluitvorming aangeboden voor onze collegevergaderingen op 10 december 2019. In Purmerend is conform besloten met inachtneming van tekstuele wijzigingen. In Beemster daarentegen heeft geen behandeling plaatsgevonden en is de wens uitgesproken om eerst bestuurlijk de discussie verder te voeren over hoe beide gemeenten de komende jaren samen optrekken. Dit is gebeurd op 23 januari jl.

De gemeenten Beemster en Purmerend trekken samen op. Zowel bestuurlijk als politiek is de behoefte geuit om met het oog op de komende herindeling per 1 januari 2022 bij een aantal onderwerpen meer gezamenlijk op te trekken. Eén van die onderwerpen is de Omgevingswet.

De invoering van deze wet betreft een stelselwijziging in het omgevingsrecht met een majeure impact. Hierover is tot 2019 geregeld met uw raad van gedachten gewisseld. Vorig jaar is de fase van implementatie ingegaan en om die reden hebben wij de wisselwerking met uw raad wat minder gezocht.

Eén van de (deel)onderwerpen betreft het opstellen van een Omgevingsvisie. We hebben geconstateerd, dat met betrekking tot dit onderwerp voor de raad van Beemster sprake is geweest van een heel andere dynamiek dan die voor de raad van Purmerend.

Eind 2018 hebben beide raden - nog separaat van elkaar - gesproken over o.a. de ambitiebepaling voor de Omgevingsvisie.

Vervolgens speelde in 2019 voor Purmerend de toezegging om een plan van aanpak Omgevingsvisie op te stellen, ook in relatie tot het actualiseren van de agenda Purmerend 2040. Bij gemeente Beemster was sprake van de ontwikkeling van dorpsontwikkelingsvisies voor Middenbeemster en Zuidoostbeemster. En op 26 september 2019 hebben de raden het herindelingsontwerp Beemster en Purmerend vastgesteld.

Met het in voorbereiding zijnde plan van aanpak Omgevingsvisie in het vooruitzicht hebben wij uw raad daarover eind november 2019 per brief geïnformeerd.

Verder is de raad van Purmerend eind november 2019 geïnformeerd over het onderwerp 'stand van zaken implementatie Omgevingswet'. Volledigheidshalve is deze brief als bijlage aan deze memo toegevoegd.

Eind 2019 hebben beide raden tijdens het gezamenlijke 'festival Bouwen en Wonen' kennis kunnen nemen van elkaars plannen en ontwikkelingen. Deze bijeenkomst is door raadsleden uit beide gemeenten goed bezocht.

Onze colleges hebben op 18 februari 2020 besloten uw raad te informeren door toezending van deze memo en het bijgevoegde plan van aanpak Omgevingsvisie.

Over dit onderwerp stellen wij u verder nog voor, dat

1. *in maart een gezamenlijke bijeenkomst van de beide raden wordt belegd, waarbij*
 - *een presentatie wordt gegeven over o.a. de bevoegdheden van de raad in het kader van de Omgevingswet en*
 - *(politiek) met elkaar het gesprek gevoerd kan worden over :*
 - a. *monitor programma Purmerend 2040*
 - b. *dorpsontwikkelingsvisie Middenbeemster*
 - c. *dorpsontwikkelingsvisie Zuidoostbeemster*
 - d. *plan van aanpak Omgevingsvisie*

2. *na de gezamenlijke bijeenkomst onder 1. kunnen de beide raden - indien gewenst - de diverse onderwerpen dan nog in een eigen (commissie-/raads)bijeenkomst bespreken en/of daarover besluiten.*

Met de griffie is afgestemd, dat de gezamenlijke bijeenkomst kan plaatsvinden op maandagavond, 16 maart a.s.

BIJLAGE: Overzicht van beoogde resultaten, stand van zaken qua uitvoering en planning.

Digitaal Stelsel Omgevingsrecht (DSO): digitaal ontvangen vergunningaanvragen en meldingen, indieningsvereisten, vergunningencheck, processen, communicatie en dienstverlening

Het DSO ondersteunt de uitvoering van de Omgevingswet. Het zorgt voor een eenduidige en samenhangende manier van informatie delen. Hoewel de gebruiker het DSO zal ervaren als één loket, is het achter de schermen een samenhangend stelsel van digitale voorzieningen, standaarden, data, koppelvlakken, registraties en afspraken tussen deelnemende partijen, waaronder gemeenten. Het DSO wordt in fasen ontwikkeld. Het eindproduct is niet van te voren dichtgetimmerd en wordt op basis van voortschrijdend inzicht ontwikkeld. Het is bijna af. Eind 2019 wordt het opgeleverd; vanaf begin 2020 is het in beheer bij het Kadaster en vanaf 2020 kunnen we er ook mee testen.

Het DSO wordt als Landelijke Voorziening 'technisch werkend' opgeleverd. Maar er staat nog maar weinig informatie in. De inhoud van de informatie is de verantwoordelijkheid van de bevoegde gezagen. Dus van de gemeente, het waterschap, de provincie en het Rijk. Het is nog onbekend hoe de anderen informatie gaan leveren en hoe dit is te interpreteren door inwoners en ondernemers. Dat maakt het best lastig om te beoordelen waar we naartoe moeten werken. Daarom gaan we uit van een lijst met minimale acties voor gemeenten die de VNG opgesteld heeft. En om tijdig aan die eisen te kunnen voldoen is er een aantal onderwerpen waarop we nu acteren:

- Geschikt maken van bestemmingsplannen zodat ze vanaf 2021 in een geografische kaart zijn afgebeeld. Hiervoor moet voor elke regel een werkingsgebied bekend zijn. Bij inwerkingtreding van de Omgevingswet moeten wij in staat zijn om stap voor stap vanuit meerdere bestemmingsplannen één samenhangend Omgevingsplan te maken. We hebben tot 2029 de tijd om deze omvorming te voltooien.
- De applicatie waarmee we nu bestemmingsplannen maken is ongeschikt, daarom zal een nieuwe applicatie worden aangekocht. De planning is dat we aan het einde van het 1e kwartaal 2020 tot aanschaf over gaan.
- Het DSO vervangt het Omgevingsloket Online en de Activiteitenbesluit Internet Module als de plek waar burgers en bedrijven vergunningaanvragen en meldingen kunnen doen. Ook hiervoor was een nieuw backofficesysteem nodig. De aanschaf hiervan is inmiddels gerealiseerd. In de eerste helft van 2020 wordt dit systeem ingericht zodat we ruim op tijd klaar zijn om de nieuwe DSO-aanvragen en meldingen te kunnen afhandelen. (zie ook onder Omgevingsvergunning, ...).
- Het DSO is technisch in staat om initiatiefnemers aan de hand van 'vragenbomen' te ondersteunen, zodat zij weten of zij een vergunning of melding voor hun plan moeten aanvragen. Gemeenten mogen zelf bepalen in welke mate zij deze service willen bieden. De komende tijd zal worden onderzocht wat dat organisatorisch en inhoudelijk van ons zal vergen en worden aan de hand daarvan de vervolgstappen bepaald. Zeker is dat voor het op de correcte manier opstellen en aanbieden van die vragenbomen aan het DSO een applicatie nodig is (zie ook onder Omgevingsvergunning ...).

De resterende activiteiten en de ingebruikname van het DSO (deels) staat gepland in 2020.

Beoordelen lokale (beleids)regels mede in relatie tot harmonisatie

Een deel van de gemeentelijke verordeningen wordt opgenomen in het DSO. Uitgezocht moet worden welke onderdelen een plek moeten krijgen in het DSO. Dit geldt tevens voor beleid en beleidsregels. Bij deze activiteit wordt tevens gekeken op welke manier harmonisatie van de regels van Purmerend en Beemster plaats kan vinden. Een en ander staat gepland voor 2019 en 2020.

Omgevingsvergunning, werkprocessen, bruidsschat, verkennen initiatief, legesverordening, participatie

De Omgevingswet brengt nieuwe kaders, eisen en ambities voor vergunningverlening met zich mee. Een verkorting van de doorlooptijd van de procedure (maximaal 8 weken als standaard en in sommige gevallen 26 weken) en integrale toetsing (in afstemming met uitvoeringsdiensten en ketenpartners) zijn twee belangrijke onderdelen. Dit vraagt om aanpassing van processen en systemen voor behandeling van de aanvraag of melding, inrichten van de (integrale) samenwerking, opleiden medewerkers enz.

Zoals hiervoor aangehaald worden vergunningplichten en daarmee regels van het Rijk naar de gemeente overdragen. De regels uit deze zogeheten bruidsschat moeten kritisch beoordeeld worden, waarbij wij de keuze hebben regels te schrappen of (gewijzigd) op te nemen in het omgevingsplan.

Het proces 'verkennen initiatief' gaat vooraf aan het indienen van de definitieve vergunningaanvraag. Effectief inrichten van dit proces is noodzakelijk voor het kunnen halen van de 8-weken-afdoeningstermijn. Het gaat om aanhaken van alle betrokken vakdisciplines, het verkennen van de mogelijkheden en alternatieven, het volledig krijgen van alle informatie en ten slotte een betrouwbare inschatting van de haalbaarheid, met als doel het initiatief af te stemmen en de vergunningaanvraag zo ver voor te bereiden dat deze snel kan worden afgehandeld. Dit mede in relatie tot het 'ja, mits-principe, dat in de Omgevingswet is verankerd.

In het omgevingsplan worden ook lokale regels en bepaalde milieukwaliteitseisen opgenomen. Wij kunnen hierin keuzes maken en voor bepaalde afwijkingen vergunningen eisen. Doordat meer zaken vergunningsvrij worden, zullen de legesinkomsten minder worden. Daarnaast is het de bedoeling dat de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen tegelijk in werking treedt met de Omgevingswet. Voor gevolgklasse 1¹ betekent dit dat de toetsing van vergunningaanvragen en toezicht van verleende vergunningen naar marktpartijen gaat en wij hiervoor dus beperkt leges kunnen vragen. De legesverordening moet hierop worden aangepast. Dit heeft bovendien gevolgen voor de wijze van financiering van de taken die de gemeente uitvoert op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving.

Participatie in de Omgevingswet betekent ruwweg dat de samenleving vroegtijdig en voldoende wordt betrokken bij plannen in de leefomgeving. Uitgangspunt is dat initiatiefnemers het gesprek met de omgeving aangaan en daar verslag van doen. Bij de aanvraag omgevingsvergunning moet dat participatieverslag ter beoordeling aan de gemeente worden overgelegd. Het kunnen beoordelen (bijvoorbeeld wanneer is sprake van

¹ De Wet Kwaliteitsborging voor het bouwen zal bij inwerkingtreding alleen gelden voor bouwwerken vallend onder *gevolgklasse 1*. Het gaat samengevat om de volgende bouwwerken: grondgebonden woningen, woonboten, vakantiewoningen, bedrijfspanden van maximaal 2 bouwlagen (inclusief een klein kantoor / kantine), fiets- en voetgangersbruggen en overige bouwwerken geen gebouwen zijnde tot maximaal 20 meter hoog.

voldoende participatie?) van een participatietraject c.q.-verslag als indieningsvereiste bij een vergunningaanvraag vergt nog extra aandacht.

De uitvoering van een en ander staat gepland in de eerste helft van 2020.

Plan van aanpak omgevingsvisie

Met uw raad is afgesproken dat we eind van dit jaar een plan van aanpak voor de omgevingsvisie met u zouden delen. Een en ander zou gebeuren in samenhang met de update van Purmerend 2040. Beide stukken bevonden zich in een afrondende fase op het moment dat uw raad en die van Beemster in het kader van de fusie te kennen gaven over deze onderdelen gezamenlijk te willen spreken.

Voor het plan van aanpak voor de omgevingsvisie heeft dit verzoek, na afstemming met de inhoudelijke portefeuillehouder van de gemeente Beemster, tot gevolg dat een gezamenlijk plan van aanpak wordt opgesteld. Het idee is om het plan van aanpak vervolgens met uw raad en die van Beemster gezamenlijk ter meningsvorming te bespreken voordat het plan ter besluitvorming naar de beide raden gaat. Wij zoeken nog naar de juiste vorm om dit te doen. De verwachting is dat een en ander een beperkte vertraging op zal leveren.

Tijdelijk en gebiedsdekkend omgevingsplan, pilot i.h.k.v. Crisis- en herstelwet

Elke gemeente krijgt per 1 januari 2021 van rechtswege het tijdelijk omgevingsplan: de verzamelde bestaande ruimtelijke plannen aangevuld met de bruidsschat (regels die van het Rijk overgaan naar gemeenten). Dit betekent dat het niet verplicht is om op deze datum een gebiedsdekkend omgevingsplan te hebben. Deze eis geldt per 1 januari 2029.

Wij hebben er voor gekozen gebruik te maken van deze wettelijke overgangstermijn. Momenteel wordt een omgevingsplan voor het buitengebied van Beemster voorbereid. Mogelijk dat dit onder de werking van de Crisis- en herstelwet plaatsvindt. Dit betekent dat geëxperimenteerd kan worden met de instrumenten die de Omgevingswet biedt. De werkprocessen en regels van deze wet hebben een sterke relatie met een 'echt' omgevingsplan. Participatie zal ook hier een belangrijke rol krijgen. Door middel van deze pilot wordt de nodige ervaring opgedaan en expertise opgebouwd die kan worden ingezet bij het ontwikkelen van een gebiedsdekkend omgevingsplan. In de loop van 2019 is hiermee gestart. Streven is een omgevingsplan op te leveren voordat de bestuurlijke fusie met de gemeente Beemster plaatsvindt. Mede op basis van de opgedane ervaringen met betrekking tot deze pilot wordt een plan van aanpak opgesteld voor het realiseren van een gebiedsdekkend omgevingsplan.